

# **Tampereen ylioppilaskunnan lausunto yliopiston toimitiloja koskevan toimenpideohjelman 2022–2025 valmisteluun liittyen**

2.12.2021

## **Johdanto**

Tampereen ylioppilaskunta kiittää jälleen mahdollisuudesta antaa opiskelijoiden näkemyksiä Tampereen yliopiston toimitilojen toimenpideohjelman 2022–2025 valmisteluun liittyen. Kuten olemme jo aiemmin lausuneet, pidämme tärkeänä, että toimitiloihin liittyvässä keskustelussa huomioidaan yliopiston perustehtävät, tilojen käytön tarkoituksenmukaisuus sekä yhteisön sosiaalinen ja kulttuurillinen kiinnittyminen kampuksiin. Kiitämme yliopiston hallitusta toimenpideohjelman palauttamisesta valmisteluun, sillä nyt yhteisöllä on aito mahdollisuus vaikuttaa toimenpideohjelman sisältöihin. Opiskelijoiden näkökulmasta luonnollisesti toivomme, että tehtävät tilavähennykset ovat tarkoituksenmukaisia ja ne eivät vaikeuta yliopistollamme opiskelua tai täällä tehtävää opiskelutoimintaa.

Olemme jo aiemmin lausuneet, että meille opiskelijoille tärkeitä kokonaisuuksia toimitilojen osalta ovat opiskelulle merkitykselliset tilat kuten itsenäisen ja hiljaisen työskentelyn tilat, laboratorio- ja opetustilat sekä opiskelijajärjestöjen omat tilat, kirjasto ja tietokoneluokat. Lisäksi pidämme tärkeänä, että tiloja kehitetään tarkoitustaan palvelevaan ja yhteisön toimintaa palvelevampaan suuntaan.

Meille Tampereen ylioppilaskunnassa on tärkeää, että kaikkia yliopistomme kampuksia kohdellaan yhdenvertaisesti, ja että tarpeelliset leikkaukset kohdistuvat tasaisesti eri kampuksiin. Pidämme etenkin **vaihtoehtoja VE6 ja VE9** huonoina siitä syystä, että niissä kampuksiin kohdistuvat tilavähennykset ovat kaikista epätasaisimpia ja kohdistuvat liian voimakkaasti yksittäisiin kampuksiin. **Hallituksen vaihtoehto** on kampusten tasavertaisen kohtelun osalta oikeudenmukaisin, vaikka sekään ei ole ongelmaton.

## Opiskelu- ja opetustilat

Digivisio 2030 hankkeen, yleisesti digitalisaation sekä etä- ja hybridiopetuksen yleistymisen vuoksi opetus- ja opiskelutilojen käytössä tulee olemaan tulevaisuudessa huomattavan erilaiset tarpeet. Opetusmenetelmien kehittyminen ja siirtyminen enemmän

verkkopohjaiseen opetukseen lisää tarvetta itsenäisen opiskelun kuin ryhmässä tapahtuvan opiskelun tiloille. Opetuksen osalta on tärkeää huomioida tämä kehityssuunta myös. Nykyiset opetukseen käytettävät tilat eivät palvele enää 5–10 vuoden päästä vaadittavalla tasolla. Ja monet muutokset tulevat vaatimaan huomattavaa tilojen muutostyötä, esimerkiksi laitteiden ja kalusteiden suhteen. Pienryhmätyöskentely lisääntyy monimuoto-opetuksen yleistyessä. Tätä varten on pakko tehdä muutoksia.

Isojen luentosalien tarve tulevaisuudessa vähenee, sillä massaopetuksen siirtäminen etäluennoiksi ja luentotallenteiksi mahdollistaa suuremman osallistujamäärän sekä lisää opiskelujen joustavuutta. Tilakehityksessä on huomioitava ei pelkästään sitä, että kuinka suuria kokonaisuuksia on helppo poistaa käytöstä kulujen vuoksi vaan myös se, että miten nämä poistettavat tilat palvelevat opetuksen kehittymistä ja digipedagogiikan yleistymistä.

Etä- ja hybridiopetuksen lisääntyessä yliopisto-opetuksessa tulee huomioida myös lähiopetuksen merkitys. Kampuksilla opiskeluun varattujen tilojen tulee palvella laajemmin opiskelijoita tulevaisuudessa, sillä niiden tulee mahdollistaa niin lähi-, etä- kuin hybridiopiskelukin. Opiskelijoillamme voi jo nyt olla tilanteita, joissa heillä on ensin lähiluento kampuksella, josta he siirtyvät suoraan etäluennolle ja tämän jälkeen osallistua esimerkiksi lähiopetukseen harjoitusten merkeissä. Kampuksilta pitää löytyä tätä

tukevia tilaratkaisuja. Opiskelun siirtämisen lähtökohta digitaaliseen oppimisympäristöön ei tule olla resursseista säästäminen.

Oppimistilaisuudet ovat kuitenkin tärkeitä yhteisöön kiinnittymisen kannalta, sillä samoin kuin työpaikoilla kahvihuoneessa työkaverin tapaaminen, on opiskelijoille toistensa tapaaminen pienryhmätyöskentelyn merkeissä samankaltainen mahdollisuus keskustella, tutustua ja luoda suhteita.

Pienryhmätyöskentelyssäkin useiden erilaisten ratkaisujen mahdollistaminen on huomioitava tilojen käytön osalta. Opetustilaisuuksien ja niiden ulkopuolella tapahtuva itsenäinen ja ryhmässä tehtävä opiskelu ovat yhtä tärkeitä, ja tämän tulee näkyä toimitilojen allokoinnissa erilaisiin toimiin.

Mikäli Hervannan kampuksella laboratoriotiloja siirretään tilakehityksen edetessä Sähkötaloon, koemme Tampereen ylioppilaskunnassa tärkeäksi, että opetus- ja tutkimustiloina laboratoriot sijoitetaan siten, että ne ovat tarkoituksenmukaisilla paikoilla kampuksella etenkin turvallisuusnäkökulmasta ja yleisesti laboratoriotiloihin pääsyn kannalta.

Haluamme kiittää siitä lähtökohdasta, että oppimisympäristöt ja opiskelijoiden toimintatilat nähdään tärkeinä, eikä niiden määrää haluta vähentää **eri vaihtoehdoissa**.

## Itsenäisen opiskelun tilat ja hiljainen työskentely

Kuten edellä on mainittu, tälläkin hetkellä yliopistollamme tapahtuva monimuotoinen opetus on yleistymässä, ja tämän myötä monet pedagogiset ratkaisut tarkoittavat opiskelijoiden itsenäisen opiskelun lisääntymistä. Pitkän etäopiskelujakson aikana havaittiin, että kotoa käsin tapahtuvalla itsenäisellä opiskelulla on huomattavia negatiivisia vaikutuksia opiskelijoille. Tästä syystä on tärkeää, että korkeakouluyhteisön tilat mahdollistavat kampuksilla tapahtuvaa itsenäistä opiskelua. Kampuksilla opiskelijoilla on paremman lähtökohdat tehokkaaseen ja ergonomiseen työskentelyyn sekä yhteisöllisempään opintojen edistämiseen.

Monissa paikoissa niin sanotut itsenäiseen opiskeluun allokoituvat tilat käsittävät istumapaikan ja pienen pöytätason jonkin rakennuksen käytävällä, jossa on paljon muuta liikehdintää. Joissakin kampusten rakennuksissa ei välttämättä ole edes tilaa opiskelulle tai nämä tilat ovat poissa opiskelijoiden käytöstä. Tilojen kehittämisen osalta on tärkeää tarkastella, että opiskeluun tarkoitetut tilat olisivat myös oikeasti opiskelijoiden saavutettavissa myös riippumatta ajankohdasta. Näihin tiloihin kuuluu kampuksilla olevat itsenäiseen ja ryhmätyöskentelyyn tarkoitetut tilat, kuin myös kirjaston tilat.

Me Tampereen ylioppilaskunnassa toivomme, että nyt tehtävissä päätöksissä huomioidaan kirjaston merkitys opiskelulle ja yhteisöllisyydelle toisen vaiheen päätöksenteko mielessä pitäen. Nyt tehtävät päätökset eivät saa olla perustelu kirjaston tilojen pienentämiselle tai heikentämiselle toisen vaiheen tarkastelussa.

**Hallituksen vaihtoehdon** tilatyypijakauman mukaan oppimis- ja kirjastotilojen määrä tulisi kasvamaan suhteessa nykytilaan. Pidämme tätä hyvänä asiana. Tilastoista jäi kuitenkin puuttumaan tarkempi tieto siitä, ovatko kyseessä itsenäisen opiskelun tilat, opetustilat vai jokin muu tilatyyppi. Esitetyistä vaihtoehdoista mielestämme heikoin on **VE6**, sillä siinä oppimistilat vähentyisivät nykyisestä.

## Tietokone luokat

Tilojen poistuminen käytöstä sekä tietohallinnon tavoitteet vähentää yleisiä tietokone luokkia tarkoittavat sitä, että opiskelijat joutuvat itse hankkimaan kalliita välineitä opintojensa edistämiseksi. Nämä ovat usein myös spesifejä hankintoja, joita opetushenkilöstö vaatii käytettävän opintojaksoilla, ja yliopiston tulisi mielestämme lähtökohtaisesti tarjota nämä opiskelijoille.

Opiskelu monilla aloilla vaatii paljon tietotekniikan, tehokkaampien laitteiden ja kalliiden ohjelmistojen käyttämistä. Opintojen edistämiseksi on tärkeää, että opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää kampuksilla näitä laitteistoja ja ohjelmia, sillä on monia ohjelmistoja, joita yliopisto ei tarjoa kotikäyttöön tai joiden käyttäminen opiskelijan omalla tietokoneella on kohtuuttoman hidasta. Kyseisten lisenssien hankkiminen yksityiseen käyttöön on usein hyvin kallista.

Tila-asioiden kehittämisessä onkin huomioitava se, että tiedekuntien ylläpitämille tietokonealuokille varataan niiden vaatimat tilat ja näihin tiloihin on myös opiskelijoilla pääsy. Niin opiskelun kuin opetuksen kannalta on huomioitava teknologian, laitteistojen ja ohjelmistojen kehitys niin opetusmenetelmien kuin tutkimuksen osalta. Yliopiston tarjoamat tietokoneluokat mahdollistavat yhdenvertaisen pääsyn kaikille opiskelijoille näiden palveluiden pariin ja mahdollistavat kaikille samat lähtökohdat opintojen edistämiseksi.

## **Järjestötilat**

Haluamme vielä korostaa järjestötilojen suurta merkitystä opiskelijayhteisössämme; järjestötilat mahdollistavat moninaisen järjestökenttämme toimintaa, mikä osaltaan sitouttaa opiskelijoita

yliopistoyhteisöömme. Osana tilakehitysprojektia meille opiskelijoille on luvattu, että poistuville järjestötiloille tullaan etsimään korvaavat tilat ja olemmekin tästä hyvin iloisia. Korvaavia järjestötiloja tarkasteltaessa on huomioitava järjestön tilatarpeet ja niiden tarkoituksenmukaisuus. Tilojen on palveltava käyttäjiä parhaalla mahdollisella tavalla. Suurin osa järjestöistä tarvitsee tilan, jossa voidaan kokousta, keittää kahvia, viettää aikaa ja säilyttää tarpeista. Osan järjestöistä toiminta puolestaan edellyttää tilaa erityisille työkaluille, tehostettua ilmanvaihtoa tai suoraa kulkua ulkotiloihin. Nämä erilaiset tarpeet tulee huomioida mahdollisia korvaavia tiloja tarkastellessa.

**Jokaisessa esityksessä** Pinni A:sta luopumisen myötä Keskustakampukselta poistuisi merkittävä määrä järjestötiloja. Konetalossa sijaitsee useita järjestöjä, joilla on juuri näitä tiloihin liittyviä erityistarpeita, mikä tulee huomioida erityisesti **VE7** esitystä tarkasteltaessa. Näemme tässä keskustelussa kuitenkin myös monia mahdollisuuksia opiskelijajärjestöjen tilojen kehittämisen suhteen. Erityisesti Keskustakampuksella monen järjestön tilat eivät tällä hetkellä tue järjestön toimintaa riittävästi. Järjestöjen tiloja voisi kehittää esimerkiksi tarjoamalla Päätalon pohjakerroksessa vapaana olevia tiloja järjestöille.



## Yhteenveto

Me Tampereen ylioppilaskunnassa pidämme **vaihtoehtoa VE6** huonona, sillä siinä tilavähennykset kohdistuvat epätasaisesti kampuksiin, ja lisäksi oppimistilat vähenevät. VE6-vaihtoehdossa tilavähennykset kohdistuvat enemmän Hervantaan. Emme kannata myöskään **vaihtoehtoa VE9**, sillä myös siinä tilavähennykset jakautuvat epätasaisesti kampusten välille ja tilavähennykset kohdistuvat kohtuuttomasti ainoastaan keskustakampukselle. **Vaihtoehdossa VE7** tilavähennykset kohdistuvat kampuksiin tasaisemmin, mutta siinä opiskelijajärjestöjen tiloista leikataan enemmän. Emme pidä tätäkään vaihtoehtoa kannatettavana.

Annetuilla tiedoilla on mahdotonta arvioida **hallituksen esittämän vaihtoehdon** pitkäaikaisia vaikutuksia, ja sen kannattaminen on kuin ostaisian säkissä. Hyvää hallituksen vaihtoehdossa on, että sen vaikutukset kohdistuvat kampuksille tasaisimmin. Hallituksen esittämä vaihtoehto on mielestämme annetuista vaihtoehdoista vähiten huono.

Kokonaisuuden hahmottamisen kannalta pidämme haastavana, että nyt tehtävien päätösten vaikutuksia toisen vaiheen päätöksentekoon ei pystytä tässä lausuntovaiheessa arvioimaan. Huolenamme on, että tällä lausuntokierroksella ja joulukuun yliopiston hallituksen kokouksen

valitsemalla tilavähennysvaihtoehdolla perustellaan toisen vaiheen ratkaisuja, joita ei ole pystytty linkittämään nyt käsillä olevaan päätökseen. Toivomme, että ensi keväänä käytävät keskustelut ja jatkotoimenpiteet vuosille 2026–2030 käsitellään avoimesti omana kokonaisuutenaan, emmekä tietämättämme lyö lukkoon ensi kevään päätöksiä tällä lausuntokierroksella.

**Allekirjoitukset:**

**Iiris Taubert**

**Puheenjohtaja**

**Artturi Lindeman**

**Varapuheenjohtaja**

**Lisätietoa lausunnosta:**

**Lassi Halminen, Kampuskehityksestä vastaava hallituksen jäsen,**

**lassi.halminen@trey.fi, +358 40 713 0088**